

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
ZESPÓŁ REALIZACJI
BADAŃ

29-35-69, 628-37-04

21-07-57, 628-90-17

UL. ŻURAWIA 4A, SKR.PT.24

00-503 W A R S Z A W A

TELEFAX: 29-40-89

BS/68/55/93

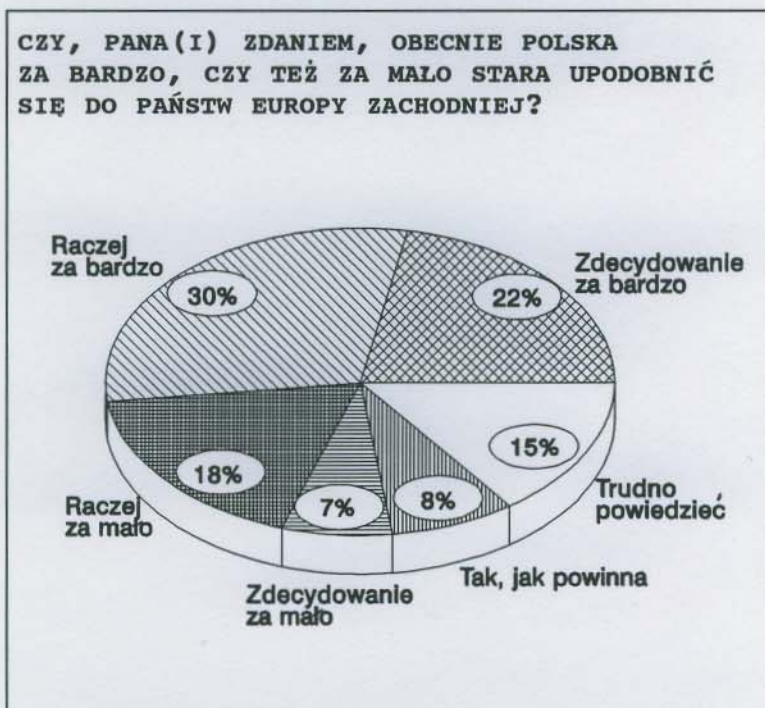
- **OPINIE O UPODABNIANIU SIĘ POLSKI DO ZACHODU**
- **PROBLEM OTWARTOŚCI GRANIC DLA TOWARÓW ZAGRANICZNYCH**

Komunikat z badań

Warszawa, maj 1993 r.

◆ Nie można już mówić o izolacji Polaków od świata - co drugi ankietowany odpowiedział twierdząco na pytanie, czy był kiedykolwiek za granicą.

◆ Wśród respondentów wyraźnie przeważają opinie, że Polska za bardzo stara się upodobnić do krajów Europy Zachodniej.

Rozkład odpowiedzi wśród osób, które były w jakimś kraju zachodnioeuropejskim oraz tych, które nigdy za granicę nie wyjeżdżały jest niemal identyczny.

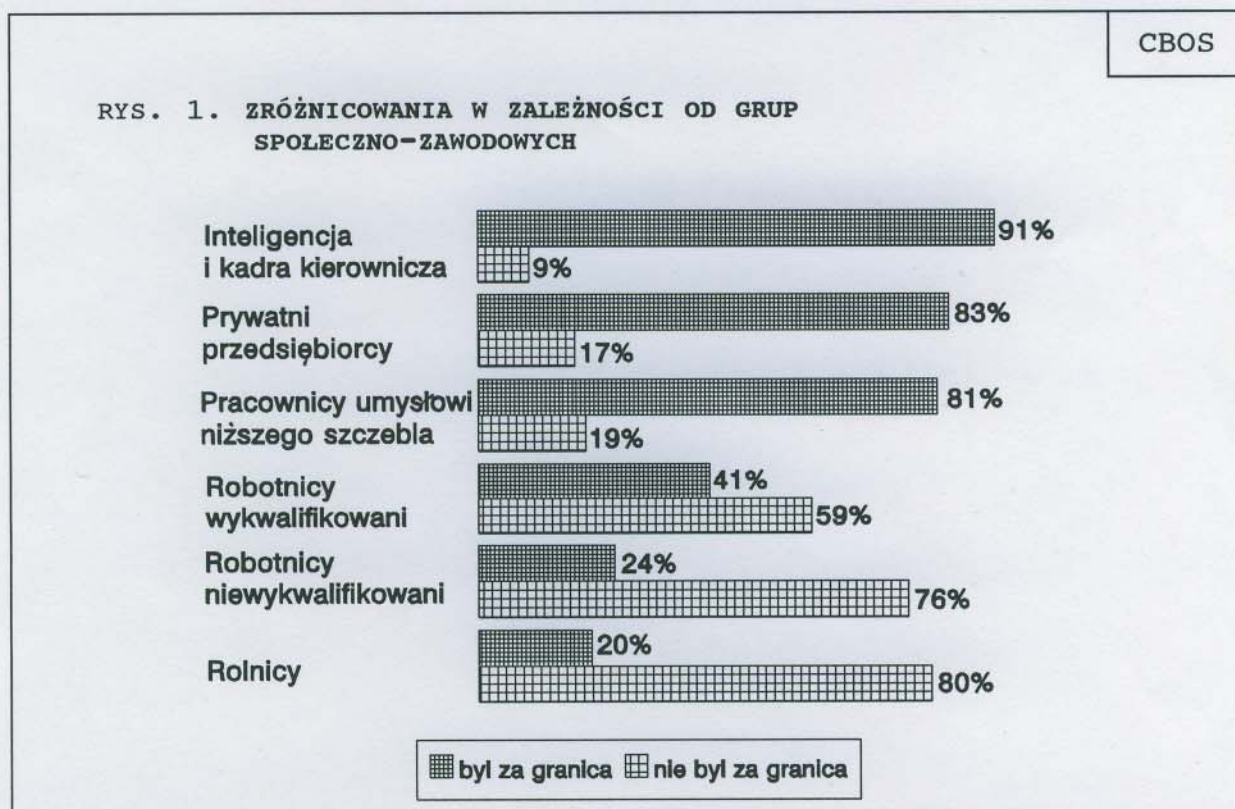
◆ Zdecydowana większość badanych (69%) jest za stosowaniem ograniczeń w dopływie towarów z zagranicy na polski rynek. Ograniczenia te są rozumiane przede wszystkim jako "uszczelnienie" granic na podstawie istniejących obecnie w tej dziedzinie przepisów, a nie jako wprowadzenie dodatkowych restrykcji celnych czy podatkowych.

◆ Zdaniem badanych ograniczenia powinny dotyczyć głównie dwóch grup towarów - żywności oraz alkoholu i papierosów.

UWAGA: Przedruk materiałów CBOS w całości lub w części oraz wykorzystanie danych empirycznych jest dozwolone wyłącznie z podaniem źródła.

Otwarcie granic spowodowało, że obecnie znacznie więcej Polaków może podróżować po świecie. Czy obserwacje i doświadczenia wyniesione z tych wyjazdów wpływają na postrzeganie niektórych problemów związanych z integracją europejską? W kwietniowym sondażu CBOS¹ poruszyliśmy dwa z tych problemów - problem upodabniania się Polski do krajów Europy Zachodniej i problem swobodnego napływu zagranicznych towarów na polski rynek.

Na zadane respondentom pytanie, czy byli kiedykolwiek za granicą, co drugi odpowiedział twierdząco. Wyjazdy zagraniczne są zależne w bardzo dużym stopniu od pozycji społecznej badanych osób². Za granicę wyjeżdżają przede wszystkim osoby dobrze sytuowane (80% wobec 26 z najniższej grupy dochodowej). Częściej niż pozostali udają się w podróż zagraniczną ludzie o wyższym poziomie wykształcenia, mieszkańcy dużych miast. Bardzo wyraźne różnice zachodzą również między grupami społeczno-zawodowymi (rys. 1).

¹ Sondaż "Aktualne problemy i wydarzenia" (34) został przeprowadzony w dniach 15-18 kwietnia 1993 r. na 1077-osobowej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

² Zob. tabele aneksowe.

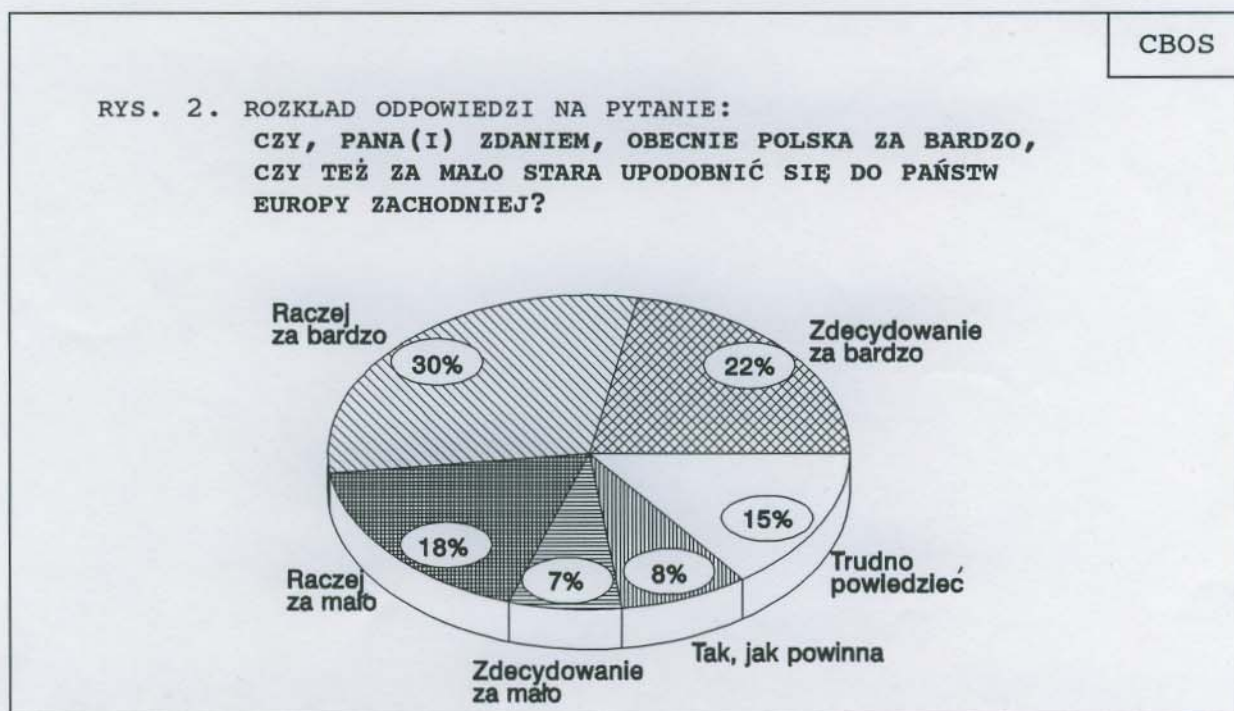
Dokąd wyjeżdżamy?

Najwięcej Polaków udających się za granicę kieruje się do Niemiec - 19% ogółu badanych było w RFN lub Niemczech (po zjednoczeniu), a 16% w b. NRD. Następne w kolejności wskazań są również kraje sąsiednie: Czecho-Słowacja (19%), b. ZSRR (15%), Węgry (12%). Inne kraje odwiedziło już znacznie mniej badanych: Austrię i Bułgarię - po 5%, Francję - 4%, Rumunię i b. Jugosławię po 3%, Grecję i Turcję po 2%, i także 2% - Stany Zjednoczone. Celem większości wyjazdów są państwa europejskie. Na innych kontynentach byli tylko nieliczni. Najlepiej więc znane są Polakom kraje Europy środkowo-wschodniej, czyli dawnego "bloku". Łącznie w tych krajach (wraz z ZSRR i b. Jugosławią) było 40% badanych. W Europie Zachodniej był co czwarty respondent (głównie młody, poniżej 35 roku życia).

Opinie o stopniu upodabniania się Polski do Zachodu

Kontakty Polaków z zagranicą w znacznym stopniu skutkują przenoszeniem do Polski pewnych wzorców z Zachodu. Czy dobrze to, czy źle?

Wśród respondentów wyraźnie przeważają opinie, że Polska za bardzo stara się upodobnić do krajów Europy Zachodniej (rys. 2).

Rozkłady odpowiedzi na to pytanie są niemal identyczne wśród osób, które były w jakimś kraju zachodnioeuropejskim, a więc w mniejszym lub większym stopniu znają Europę Zachodnią z osobistego doświadczenia, jak i wśród tych, którzy nigdy nie byli za granicą, a swoje opinie formułują opierając się na wyobrażeniach i stereotypach.

Poglądy na temat upodabniania się Polski do Zachodu nie wykazują konsekwentnych różnic uwarunkowanych cechami społeczno-demograficznymi badanych, z jednym znaczącym wyjątkiem: wśród rolników zdecydowanie częściej niż w innych grupach występuje przekonanie o zbyt wielkim upodabnianiu się do Zachodu, a zdecydowanie rzadziej opinia przeciwna.

Czynników kształtujących poglądy Polaków na temat "upodabniania się do Zachodu" należy więc raczej szukać w sferze subiektywnych postaw i poglądów.

Dodatkowe analizy danych pokazały, że poglądy te wiążą się w pewnym stopniu z oceną przemian zachodzących w kraju. Mianowicie opinie, że Polska za mało stara się upodobnić do krajów Europy Zachodniej są związane z poglądami liberalnymi i "proreformatorskimi"³. Jest to jednak zależność bardzo słaba.

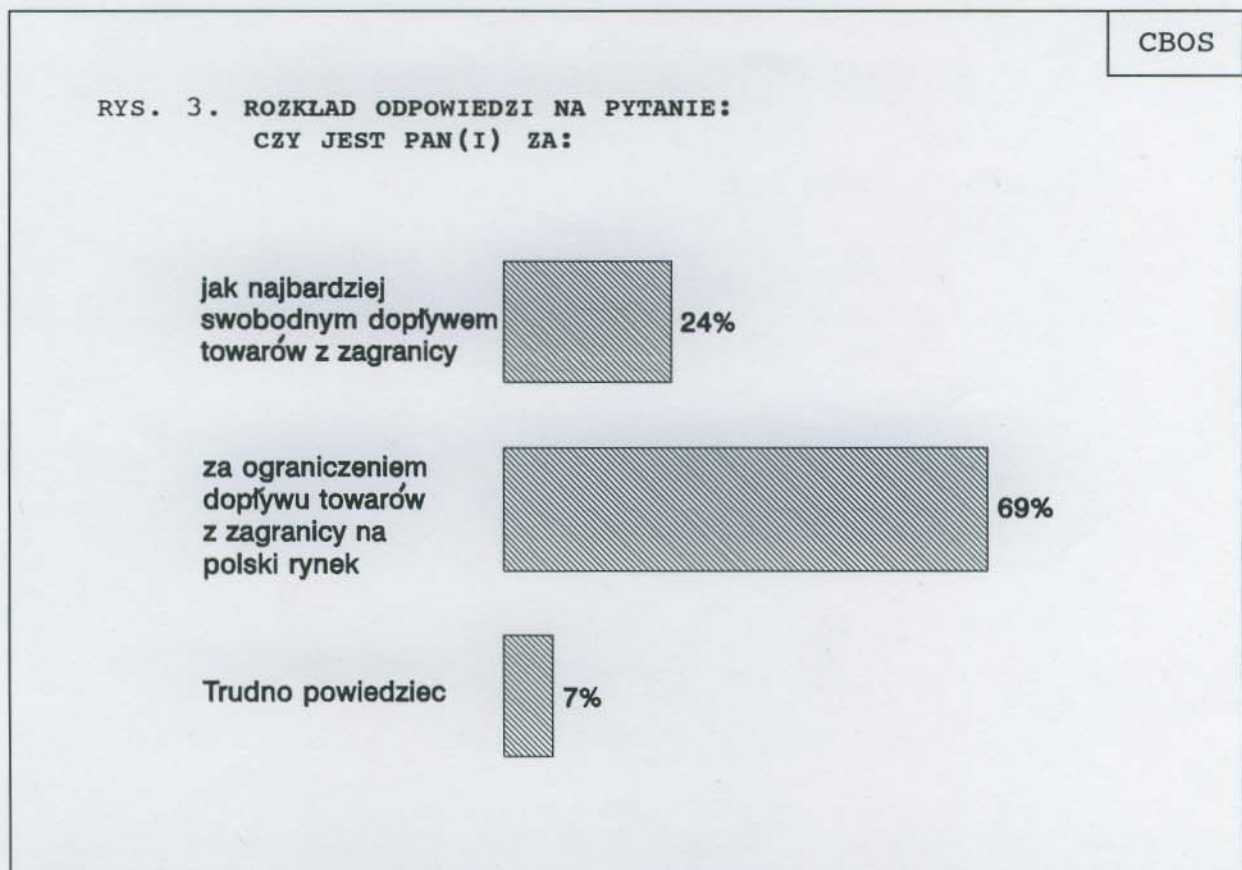
W tym samym kierunku oddziałują poglądy, które można określić jako "zgodne ze wskazaniami Kościoła" w trzech sprawach: stosunku do aborcji, nauki religii w szkołach i zapisu o wartościach chrześcijańskich w radiu i telewizji. Im bardziej wypowiedzi badanych zgodne są ze stanowiskiem Kościoła, tym częściej wyrażają oni przekonanie, że Polska za mało stara się upodobnić do krajów Europy Zachodniej. Może to oznaczać pewną szeroko rozumianą postawę - ludzie o poglądach zgodnych ze stanowiskiem Kościoła katolickiego są zarazem ogólnie bardziej "prozachodni" w tym sensie, że chcieliby, aby w Polsce było "tak, jak na Zachodzie". Jaka jest wewnętrzna treść takiej postawy, co się składa na występującą w niej wizję "Zachodu", to już wymagałoby odrębnych badań.

³ Jako poglądy liberalne przyjęliśmy odpowiedzi respondentów, że prywatyzacja przebiega zbyt wolno, będzie ona dla naszej gospodarki korzystna, a niewielkie bezrobocie jest pożyteczne.

Opinie o otwartości granic dla towarów zagranicznych

Sprawa swobodnego napływu na polski rynek towarów z zagranicy wzbudza wciąż rozliczne kontrowersje. Tematem publicznych dyskusji najczęściej jest import taniej żywności, ale podnoszony jest także problem przywozu towarów przemysłowych. Kwestia ta pojawia się nawet przy okazji dyskusowania sprawy masowego napływu cudzoziemców ze Wschodu, uprawiających handel uliczny czy bazarowy.

Za jak najbardziej swobodnym dopływem towarów z zagranicy na polski rynek opowiada się co czwarty ankietowany, zdecydowana natomiast większość jest za stosowaniem ograniczeń w tym względzie. Warto też zwrócić uwagę na niewielką stosunkowo liczbę badanych, którzy nie mają w tej sprawie wyrobionego zadania (rys. 3).

Osobiste kontakty z innymi krajami wpływają na poglądy w tej sprawie. Wśród respondentów, którzy byli za granicą, nieco więcej jest zwolenników swobodnego napływu zagranicznych towarów do Polski, analogicznie jak wśród osób, które nie były za granicą nieco częściej występuje pogląd przeciwny.

Tabela 1

w procentach

Czy jest Pan(i) za:	Wskazania respondentów, którzy:	
	byli za granicą	nie byli za granicą
- jak najbardziej swobodnym dopływem towarów z zagranicy	29	19
- ograniczaniem dopływu	66	73
Trudno powiedzieć	38	62

Opowiadanie się za jak najbardziej swobodnym importem, tak jak opinie w kwestii upodobniania się Polski do krajów Europy Zachodniej, w pewnym stopniu wiąże się z poglądami liberalnymi na temat przebiegu reformy gospodarczej. Związek ten, aczkolwiek istotny statystycznie, jest jednak bardzo słaby.

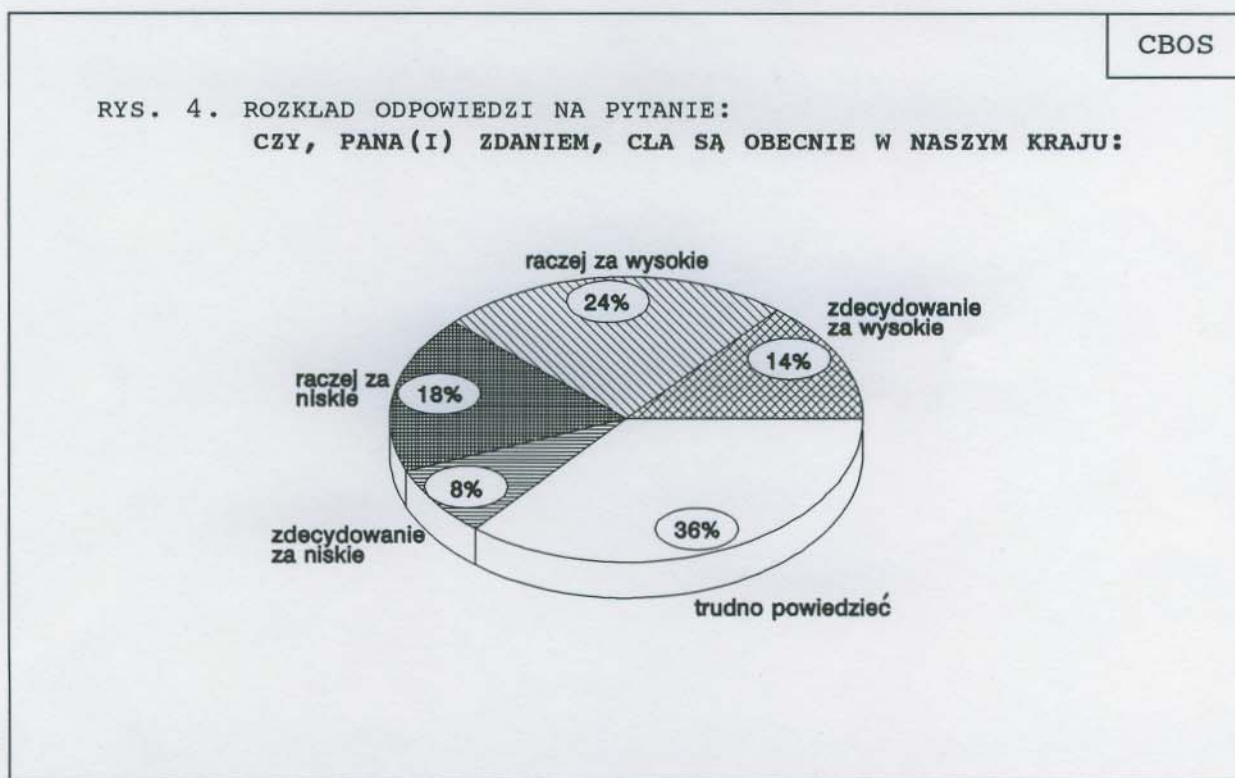
Dość wyraźne jest natomiast zróżnicowanie stanowisk w zależności od środowiska społecznego i cech demograficznych respondentów. Spośród całej badanej populacji wyróżniają się przede wszystkim rolnicy - wśród nich jest jedynie 8% zwolenników swobodnego napływu towarów, podczas gdy wśród kadry kierowniczej, inteligencji i pozostałych pracowników umysłowych - ponad 30%.

Istotne znaczenie ma wykształcenie respondentów. Najmniej zwolenników swobodnego importu towarów z zagranicy jest wśród osób z wykształceniem podstawowym (15%). Wśród badanych z wykształceniem wyższym jest ich ponad dwukrotnie więcej (34%).

Im młodszy jest wiek badanych, tym większa skłonność do postaw liberalnych. Nie widzi potrzeby ograniczeń w imporcie ponad jedna trzecia najmłodszych badanych, około jednej czwartej osób w wieku średnim, a poniżej jednej piątej - starszych.

Zależność poglądów w badanej kwestii od sytuacji materialnej ankietowanych nie jest klarowne. Osoby z najniższej grupy dochodów równie często jak najlepiej sytuowani opowiadają się za ograniczeniami, natomiast nieco rzadziej od wszystkich pozostałych wybierają opcję liberalną.

Zdecydowanej przewadze opinii, że dopływ towarów zagranicznych na polski rynek powinien być ograniczony nie towarzyszy jednak równie często wyrażane przekonanie, że należy podnieść wysokość opłat celnych (rys. 4).

Ponad jedna trzecia badanych nie ma w tej sprawie zdania. Wśród pozostałych jednak przeważają osoby uważające obecnie obowiązujące cła za zbyt wysokie.

Jak wynika z dodatkowych analiz, wyraźna większość uważających obowiązujące cła za zbyt wysokie opowiada się jednocześnie za ograniczeniem napływu zagranicznych towarów na polski rynek (tab. 2).

Tabela 2

w procentach

Ocena wysokości obecnie obowiązujących opłat celnych	Wskazania respondentów opowiadających się za:		Trudno powiedzieć
	swobodnym napływem towarów	ograniczeniem napływu towarów	
Za wysokie	37	59	4
Za niskie	6	92	2
Trudno powiedzieć	24	63	14

Przekonani, że obecnie obowiązujące cła są za niskie, powszechnie opowiadają się za ograniczeniem dopływu zagranicznych towarów na polski rynek.

Natomiast pozorną sprzeczność, wyrażającą się w przekonaniu ponad połowy respondentów, że cła są zbyt wysokie i równoczesnym opowiadaniu się za ograniczeniem dopływu tych towarów, wyjaśniają odpowiedzi na pytanie o sposoby ochrony polskiego rynku przed napływem towarów z zagranicy.

Za najbardziej właściwe działania chroniące nasz rynek uznano:⁴

- ▶ wzmocnienie kontroli celnej na granicach 54%
- ▶ zwiększenie kontroli firm zajmujących się sprowadzaniem towarów z zagranicy 43%
- ▶ zwiększenie cel na towary zagraniczne 23%
- ▶ ograniczenie napływu cudzoziemców do Polski 21%
- ▶ zwiększenie kontroli osób handlujących na targowiskach 20%
- ▶ zwiększenie podatku za sprzedaż towarów zagranicznych 17%
- Trudno powiedzieć 13%

⁴ Odpowiadały tylko te osoby, które opowiedziały się za ograniczeniem dopływu towarów (N=818). Suma odpowiedzi przekracza 100%, gdyż można było wskazać dwa rodzaje działań.

Postulat wzmocnienia kontroli celnej na granicach oraz zwiększenia kontroli zarówno firm, jak i osób rozprowadzających w kraju towary zagraniczne sprowadzić można w sumie do wspólnego mianownika, którym jest ściśle i konsekwentne realizowanie już istniejących przepisów. Takie odpowiedzi wyraźnie przeważają nad postulatem wprowadzenia większych restrykcji niż obowiązujące obecnie - wyższych cel lub obłożenia towarów zagranicznych dodatkowym podatkiem.

Przekonanie, że obowiązujące cła są zbyt niskie i opinie, że napływ towarów zagranicznych należy ograniczać przez podwyżkę cel, konsekwentnie najczęściej wyrażają mieszkańcy wsi, rolnicy, a także robotnicy niewykwalifikowani. Rolnicy są również tą grupą, w której najczęściej pojawia się postulat wzmożenia kontroli celnej na granicach (wyraża go ponad połowa ogółu badanych w tej grupie).

Najrzadziej postulat zwiększenia cel lub podatku od sprzedaży towarów zagranicznych zgłaszają osoby prowadzące samodzielną działalność gospodarczą. Natomiast ograniczenie napływu cudzoziemców do Polski, mające na celu ochronę rynku, jest wymieniane przede wszystkim przez respondentów z najniższym wykształceniem oraz mających niskie dochody. Tego zdania również częściej są rolnicy niż przedstawiciele innych grup ludności.

Jakie towary, zdaniem respondentów, powinny mieć najbardziej ograniczony dopływ na polski rynek?

		CBOS
<i>Napływ jakich towarów z zagranicy powinien być, Pana(i) zdaniem, przede wszystkim ograniczony?</i>		
Żywność	85%	
Alkohol i papierosy	75%	
Odzież	26%	
Kosmetyki i chemia gospodarcza	19%	
Meble i wyposażenie mieszkań	16%	
Samochody	12%	
Sprzęt elektroniczny (telewizory, magnetofony itp.)	9%	
Sprzęt gospodarstwa domowego (łódówki, pralki itp.)	8%	
Lekarstwa	6%	
Trudno powiedzieć	5%	
N=818		
Odsetki znacznie przekraczają 100, gdyż badani mogli wskazać trzy grupy towarów		

Zdaniem zdecydowanej większości badanych opowiadających się za ograniczeniem napływu na polski rynek towarów zagranicznych ograniczenia te powinny dotyczyć przede wszystkim dwóch grup towarów: żywności oraz alkoholu i papierosów. Pozostałe grupy towarów są wymieniane już znacznie rzadziej. Za ograniczeniem importu lekarstw opowiada się tylko znikoma część badanych.

Warto podkreślić, że zwolennikami ograniczenia napływu zagranicznej żywności są nie tylko niemal wszyscy jej producenci (90% ogółu badanych rolników), lecz także wyraźna większość konsumentów (np. 62% ogółu badanych mieszkańców wielkich miast).

Znacznie częstsze niż przed laty wyjazdy Polaków do innych krajów w bardzo małym stopniu wpływają na postawy wobec poruszonych w komunikacie aspektów integracji europejskiej.

W naszym społeczeństwie przeważają postawy nacechowane rezerwą zarówno wobec ogólnie rozumianego upodobniania się do Zachodu, jak i wobec szerszego otwarcia granic na wymianę handlową. W pierwszym przypadku postawy te nie wykazują żadnego związku z wyjazdami za granicę, w drugim przypadku związek ten jest niewielki.

Wśród badanych zdecydowanie przeważa pogląd, że należy ograniczać dopływ towarów zagranicznych na polski rynek. Jednak ograniczenia te są rozumiane przede wszystkim jako "uszczelnienie" granic na podstawie istniejących obecnie w tej dziedzinie przepisów, a nie jako wprowadzenie dodatkowych restrykcji celnych czy podatkowych.

Ograniczenia, zdaniem badanych, powinny dotyczyć głównie dwóch grup towarów: żywności oraz alkoholu i papierosów. Podkreślić należy, że za ograniczeniem napływu zagranicznej żywności wypowiadają się nie tylko rolnicy, ale także zdecydowana większość innych grup społecznych (a więc konsumenci żywności).

A N E K S

Tabela 1. Czy Pan(i) był(a) kiedykolwiek za granicą Polski?
(%)

	Tak	Nie	Liczba osób
Ogółem	50	50	1066
Płeć			
Mężczyźni	48	52	471
Kobiety	52	48	595
Wiek			
do 24 lat	54	46	155
25-34	52	48	186
35-44	54	46	263
45-54	54	46	182
55-64	46	54	144
65 lat i więcej	33	67	135
Miejsce zamieszkania			
Wieś	29	71	397
Miasto do 20 tys.	56	44	115
od 21 do 100 tys.	52	48	197
101-500 tys.	67	33	199
501 tys. i więcej mieszk.	75	25	157
Region			
Północny	52	48	156
Zachodni	54	46	83
Środkowozachodni	50	50	156
Środkowy	48	52	199
Wschodni	39	61	112
Południowo-wschodni	45	55	165
Południowo-zachodni	58	42	195
Wykształcenie			
Podstawowe	31	69	382
Zasadnicze zawodowe	34	66	277
Średnie	75	25	319
Wyższe	94	6	87
Grupa społ.-zaw. pracujący			
Kadra kier., inteligencja	91	9	68
Prac.umysł.niż.szczebła	81	19	93
Pracownicy fiz.- umysł.	71	29	50
Robotnicy wykwalifikowani	41	59	116
Robotnicy niewykwalifik.	24	76	59
Rolnicy	20	80	106
Prywatni przedsiębiorcy	83	17	37
Bierni zawodowo			
Renciści i emeryci	45	55	305
Uczniowie i studenci	66	34	52
Bezrobotni	44	56	114
Gospodynie domowe i inni	38	62	58
Dochody na jedną osobę			
Poniżej 500 tys.zł	26	74	85
500 tys. - 999 tys.	32	68	320
1000 tys. - 1499 tys.	52	48	279
1500 tys. - 1999 tys.	60	40	179
2000 tys. i powyżej	80	20	180
Ocena własnych war. mater.			
Złe	41	59	448
Średnie	52	48	462
Dobre	71	29	156
Udział w prakt. religijnych			
Kilka razy w tygodniu	48	52	59
Raz w tygodniu	49	51	640
Kilka razy w roku	48	52	293
W ogóle nie uczestniczy	69	31	74
Ocena kier.rozw.syt.w kraju			
Dobry kierunek	58	42	253
Zły kierunek	48	52	603
Trudno powiedzieć	46	54	210

Tabela 2. Jeśli był(a) Pan(i) za granicą to w jakich krajach? 1 - Kraje Europy Środkowowschodniej łącznie z b. ZSRR, 2 - Europa Zachodnia, 3 - Azja, 4 - Afryka, 5 - Stany Zjednoczone AP i Kanada, 6 - nie był za granicą

(%)

	1	2	3	4	5	6	Liczba osób
Ogółem	40	25	1	0	2	51	1073
Płeć							
Mężczyźni	38	26	1	1	1	53	475
Kobiety	41	25	1	0	2	50	598
Wiek							
do 24 lat	44	33	0	0	1	46	156
25-34	45	32	1	0	1	48	187
35-44	44	27	1	0	0	47	262
45-54	44	23	1	2	4	46	182
55-64	37	19	1	0	3	54	148
65 lat i więcej	17	16	0	0	2	71	138
Miejsce zamieszkania							
Wieś	22	13	0	0	1	72	402
Miasto do 20 tys.	42	31	1	1	1	44	117
od 21 do 100 tys.	43	27	0	0	3	50	196
101-500 tys.	56	32	0	1	0	34	197
501 tys. i więcej mieszk.	60	44	2	1	6	26	159
Region							
Północny	38	27	0	1	1	49	155
Zachodni	43	27	0	0	2	46	83
Środkowozachodni	42	27	0	0	1	51	156
Środkowy	37	27	2	0	2	53	198
Wschodni	33	11	0	0	2	64	116
Południowo-wschodni	38	20	1	0	3	55	168
Południowo-zachodni	46	35	0	1	1	42	196
Wykształcenie							
Podstawowe	20	15	0	0	1	71	386
Zasadnicze zawodowe	27	16	0	0	1	66	281
Średnie	63	38	1	1	4	25	319
Wyższe	85	55	1	0	2	6	86
Grupa społ.-zaw. pracujący							
Kadra kier., inteligencja	83	51	2	1	3	9	67
Prac.umysł.niż.szczebła	66	37	0	0	0	20	93
Pracownicy fiz.- umysł.	63	27	1	1	2	29	49
Robotnicy wykwalifikowani	35	17	0	0	0	58	118
Robotnicy niewykwalifik.	22	10	0	0	0	76	59
Rolnicy	13	9	1	0	1	80	107
Prywatni przedsiębiorcy	61	53	0	3	0	22	37
Bierni zawodowo							
Renciści i emeryci	32	21	1	0	2	57	311
Uczniowie i studenci	56	56	0	0	3	34	52
Bezrobotni	36	27	0	2	3	56	114
Gospodynie domowe i inni	26	20	3	0	3	62	58
Dochody na jedną osobę							
Poniżej 500 tys.zł	17	15	1	1	0	74	86
500 tys. - 999 tys.	25	14	0	1	2	69	323
1000 tys. - 1499 tys.	41	26	0	0	1	48	281
1500 tys. - 1999 tys.	51	28	1	0	2	40	179
2000 tys. i powyżej	65	49	2	0	3	20	180
Ocena własnych war. mater.							
Złe	33	20	0	1	2	60	450
Średnie	42	25	1	0	1	49	467
Dobre	53	43	1	1	3	29	156
Udział w prakt. religijnych							
Kilka razy w tygodniu	42	29	0	0	1	49	62
Raz w tygodniu	39	24	1	0	2	53	645
Kilka razy w roku	38	25	0	1	1	53	292
W ogóle nie uczestniczy	52	39	4	0	3	33	75
Ocena kier.rozw.syt.w kraju							
Dobry kierunek	47	35	0	0	2	42	257
Zły kierunek	38	22	1	1	2	53	604
Trudno powiedzieć	36	23	0	0	1	55	212

Tabela 3. Czy, Pana(i) zdaniem, Polska za bardzo czy też za mało stara się upodobnić do państw Europy Zachodniej?

(%)

	Za bardzo	Za mało	W sam raz	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	51	25	8	15	1076
Płeć					
Mężczyźni	54	27	7	12	476
Kobiety	49	24	9	18	600
Wiek					
do 24 lat	57	26	4	13	156
25-34	61	20	9	10	187
35-44	54	28	7	11	263
45-54	53	26	6	14	181
55-64	40	31	11	18	150
65 lat i więcej	37	19	11	33	139
Miejsce zamieszkania					
Wieś	51	25	7	16	403
Miasto do 20 tys.	53	23	6	18	117
od 21 do 100 tys.	50	27	7	16	196
101-500 tys.	56	22	11	12	199
501 tys. i więcej mieszk.	48	28	8	16	160
Region					
Północny	55	25	8	12	156
Zachodni	59	20	8	13	83
Środkowozachodni	59	24	8	9	156
Środkowy	47	32	9	12	199
Wschodni	56	17	8	19	117
Południowo-wschodni	53	20	9	18	168
Południowo-zachodni	40	32	6	23	197
Wykształcenie					
Podstawowe	40	29	9	22	388
Zasadnicze zawodowe	58	23	6	13	281
Średnie	58	23	7	11	320
Wyższe	56	25	10	9	87
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	51	23	7	19	68
Prac.umysł.niż.szczebła	48	33	6	14	93
Pracownicy fiz.- umysł.	62	16	10	12	49
Robotnicy wykwalifikowani	61	30	4	5	118
Robotnicy niewykwalifik.	54	23	7	16	59
Rolnicy	67	18	8	7	107
Prywatni przedsiębiorcy	44	30	24	2	37
Bierni zawodowo					
Renciści i emeryci	41	25	10	24	313
Uczniowie i studenci	43	41	3	13	52
Bezrobotni	54	24	8	14	114
Gospodynie domowe i inni	62	20	4	15	58
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 500 tys.zł	50	23	8	18	86
500 tys. - 999 tys.	56	23	5	17	323
1000 tys. - 1499 tys.	47	29	10	15	284
1500 tys. - 1999 tys.	52	21	7	20	178
2000 tys. i powyżej	51	30	10	8	180
Ocena własnych war. mater.					
Złe	51	25	5	19	453
Średnie	53	26	8	13	467
Dobre	48	25	14	12	156
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	48	23	7	22	62
Raz w tygodniu	53	24	8	15	646
Kilka razy w roku	51	27	7	14	293
W ogóle nie uczestniczy	43	35	7	15	75
Ocena kier.rozw.syt.w kraju					
Dobry kierunek	49	22	17	12	258
Zły kierunek	54	27	4	15	606
Trudno powiedzieć	48	23	7	22	212

Tabela 4. Czy Pan(i) jest za:
 1 - swobodnym dopływem towarów z zagranicy
 2 - ograniczeniem dopływu towarów

(%)

	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	24	69	7	1076
Płeć				
Mężczyźni	24	70	6	475
Kobiety	24	69	7	601
Wiek				
do 24 lat	37	62	1	156
25-34	26	68	7	187
35-44	23	71	6	262
45-54	25	72	4	182
55-64	19	75	6	150
65 lat i więcej	14	68	18	139
Miejsce zamieszkania				
Wieś	15	75	10	402
Miasto do 20 tys.	31	63	7	117
od 21 do 100 tys.	24	71	4	197
101-500 tys.	35	62	4	199
501 tys.i więcej mieszk.	28	66	6	160
Region				
Północny	25	66	9	156
Zachodni	24	71	5	83
Środkowozachodni	14	84	2	156
Środkowy	18	72	9	199
Wschodni	26	68	5	116
Południowo-wschodni	25	69	6	169
Południowo-zachodni	34	57	9	197
Wykształcenie				
Podstawowe	15	73	12	389
Zasadnicze zawodowe	28	68	4	280
Średnie	28	68	4	320
Wyższe	34	64	2	87
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	34	65	1	68
Prac.umysł.niż.szczebla	35	62	4	93
Pracownicy fiz.- umysł.	27	72	1	50
Robotnicy wykwalifikowani	30	68	3	118
Robotnicy niewykwalifik.	15	79	6	59
Rolnicy	8	89	3	107
Prywatni przedsiębiorcy	31	66	3	37
Bierni zawodowo				
Renciści i emeryci	19	69	11	313
Uczniowie i studenci	20	66	14	52
Bezrobotni	36	58	6	114
Gospodynie domowe i inni	20	68	12	58
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 500 tys.zł	16	73	11	86
500 tys. - 999 tys.	24	67	10	322
1000 tys. - 1499 tys.	21	71	7	284
1500 tys. - 1999 tys.	32	65	3	179
2000 tys. i powyżej	27	72	1	180
Ocena własnych war. mater.				
Złe	24	66	10	453
Średnie	22	73	6	467
Dobre	29	69	2	156
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	23	70	7	62
Raz w tygodniu	21	74	5	647
Kilka razy w roku	31	63	7	292
W ogóle nie uczestniczy	28	51	21	75
Ocena kier.rozww.syt.w kraju				
Dobry kierunek	30	65	5	258
Zły kierunek	21	71	8	607
Trudno powiedzieć	26	68	6	211

Tabela 5. Czy, Pan(i) zdaniem, cła są obecnie w naszym kraju: (%)

	za wysokie	za niskie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	38	26	36	1075
Płeć				
Meżczyźni	39	29	31	475
Kobiety	37	23	39	600
Wiek				
do 24 lat	55	20	24	156
25-34	43	26	31	186
35-44	39	28	32	262
45-54	42	30	29	182
55-64	29	27	44	150
65 lat i więcej	17	20	62	139
Miejsce zamieszkania				
Wieś	26	35	39	402
Miasto do 20 tys.	40	23	37	116
od 21 do 100 tys.	50	18	32	197
101-500 tys.	42	19	38	199
501 tys. i więcej mieszk.	49	23	28	160
Region				
Północny	42	17	41	156
Zachodni	35	38	27	82
Środkowozachodni	33	35	32	156
Środkowy	36	29	35	199
Wschodni	36	23	41	117
Południowo-wschodni	35	30	35	168
Południowo-zachodni	47	16	37	197
Wykształcenie				
Podstawowe	26	30	44	388
Zasadnicze zawodowe	41	26	33	281
Średnie	49	22	29	319
Wyższe	45	22	34	87
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	54	28	18	67
Prac.umysł.niż.szczebla	59	11	30	93
Pracownicy fiz.- umysł.	42	28	30	50
Robotnicy wykwalifikowani	46	27	27	118
Robotnicy niewykwalifik.	25	47	28	59
Rolnicy	25	47	28	106
Prywatni przedsiębiorcy	46	14	39	37
Bierni zawodowo				
Renciści i emeryci	27	24	50	313
Uczniowie i studenci	54	25	21	52
Bezrobotni	47	17	35	114
Gospodynie domowe i inni	34	24	42	58
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 500 tys.zł	36	28	36	86
500 tys. - 999 tys.	30	31	39	323
1000 tys. - 1499 tys.	38	28	34	283
1500 tys. - 1999 tys.	48	18	34	179
2000 tys. i powyżej	45	22	33	180
Ocena własnych war. mater.				
Złe	34	27	39	453
Średnie	40	26	33	467
Dobre	45	22	33	155
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	37	26	37	62
Raz w tygodniu	37	28	36	645
Kilka razy w roku	36	25	38	293
W ogóle nie uczestniczy	59	14	26	75
Ocena kier.rozw.syt.w kraju				
Dobry kierunek	42	24	34	258
Zły kierunek	38	29	33	606
Trudno powiedzieć	35	18	47	211